

діяльності підприємства: Навч. посіб. – К.: Знання, 2009. – 462 с. – (Вища освіта XXI століття). 4. Циганкова Т. М. Міжнародний маркетинг: теоретичні моделі та бізнес-технології: Монографія. – К.: КНЕУ, 2004. – С. 137–143. Большой экономический словарь / Под ред. А.Н. Азрилияна - 7е изд., доп. – М. Институт Новой Экономки, 2007. – 1472 с. 5. Корінць М.Д. Диверсифікація: теоретичні та методологічні основи: Монографія. – К.: ННЦІАЕ, 2007. – 488 с. 6. Томпсон А.А. мл., Стрикленд А.Дж. III. Стратегический менеджмент: концепции и ситуации: Учебник для вузов. Пер. с 9-го англ. изд. – М. ИНФРА – М., 2001. – XX, 412с.

З.О. Коваль

Національний університет “Львівська політехніка”

РІВНЕВИЙ ПІДХІД ДО АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВАРТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В ЕКОСИСТЕМІ ІННОВАЦІЙ

© Коваль З.О., 2011

Ефективність управління підприємством (тобто його індивідуальна ефективність) є основою для формування інших видів ефективності екосистеми (групової ефективності елементів екосистеми і організаційної ефективності екосистеми загалом). Взаємовплив та взаємообумовленість цих складових ефективності екосистеми інновацій, а також ефективність вартісно-орієнтованого управління в екосистемі інновацій після відповідної адаптації дають змогу визначити такі підходи:

- рівневий;
- інтегральний;
- часовий.

Рівневий підхід до оцінювання ефективності вартісно-орієнтованого управління підприємством в екосистемі інновацій полягає у виокремленні в процесі оцінювання таких трьох рівнів ефективності:

- індивідуальний;
- груповий;
- організаційний.

Зазначеним рівням ефективності відповідають три рівні екосистеми інновацій (рис. 1).

Рис. 1. Піраміда рівнів оцінювання ефективності вартісно-орієнтованого управління підприємством в екосистемі інновацій за рівневим підходом

Ефективність вартісно-орієнтованого управління підприємством при цьому розглядається як показник нижчого рівня, який поряд з показниками ефективності управління інших учасників

екосистеми формує груповий показник ефективності функціонування елементів екосистеми, який в свою чергу утворює інтегрований результат *індивідуальної* та *групової* ефективності екосистеми з урахуванням синергічного ефекту.

Таким чином, на нижчому рівні піраміди знаходиться індивідуальна ефективність, яка відображає рівень ефективності управлінської діяльності окремих учасників екосистеми інновацій, в тому числі управління вартісно-орієнтованим підприємством.

Оскільки управління підприємством спрямоване на досягнення результатів у різних сферах його діяльності, то сукупний результат відобразатиме три основні складові ефективності вартісно-орієнтованого управління підприємством (рис. 2):

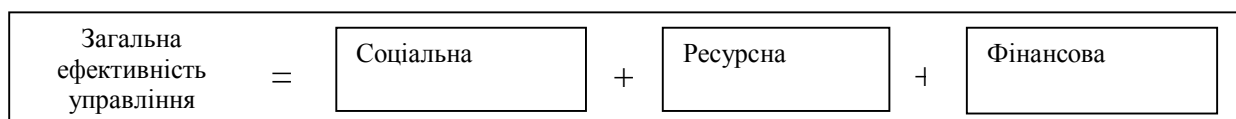

Рис. 2. Складові ефективності вартісно-орієнтованого управління підприємством

Оскільки екосистема складається з певних елементів, кожен з яких налічує декілька учасників, то виникає необхідність врахування ефективності середнього рівня, тобто групової ефективності. У більшості випадків групова ефективність представляє собою узагальнення результативності управління діяльністю усіх членів групи (елемента екосистеми). Проте внаслідок виникнення синергічного ефекту часто групова ефективність має здатність перевищувати загальну результативність усіх учасників групи. Причиною виникнення такого ефекту може бути досягнення додаткового результату, який виникає внаслідок злагоджених та надійних відносин між партнерами в межах екосистеми.

Основними елементами, на результативній взаємодії яких базується групова ефективність екосистеми інновацій, є:

1) інженерно-технічне співтовариство і вищі навчальні заклади (розробляють інновації для технологічних компаній і науково-технічної експертизи, які є основними постачальниками інноваційних ідей для комерціалізації);

2) індустрія венчурних інвестицій (відповідає за залучення в екосистему фінансових ресурсів, необхідних для становлення інноваційних екосистем і перетворення їх на прибутковий і ефективний бізнес);

3) інфраструктура (створює сприятливі умови для існування інноваційних екосистем і поділяється на матеріальну (технопарки, бізнес-інкубатори, науково-технічні центри тощо) і нематеріальну (спеціально організовані під потреби і специфіку інноваційних екосистем сервіси, які надають послуги із захисту інтелектуальної власності, з виводу і просування інноваційної продукції на зарубіжні ринки, аутсорсингу неінноваційних видів діяльності тощо);

4) ринок ділових партнерів і споживачів (виступає основою створення і функціонування всієї екосистеми);

5) законодавчо-правове середовище (створює належні умови для діяльності усіх учасників екосистеми і забезпечує розумний баланс їхніх інтересів).

Для досягнення відповідного рівня ефективності екосистеми інновацій обов'язково не тільки наявність всіх елементів, але узгоджений розвиток всіх складових частин. Особливу роль відіграє взаємодія між її учасниками — налагоджений обмін інформацією та інтелектуальною власністю, використання взаємних компетенцій, експертиз тощо.

Організаційна ефективність екосистеми інновацій – вищий рівень ефективності – визначатиметься узагальненням групових ефективностей, що характеризують результати управління елементами екосистеми, які в свою чергу, представляють ефективності управління окремих учасників екосистеми інновацій. Слід зауважити, що за рахунок синергічного ефекту організаційна ефективність екосистеми теж може перевищувати суму групових ефективностей. Ефективність екосистеми інновацій загалом залежить від злагодженої спільної діяльності, наявності та повноцінної віддачі усіх елементів екосистеми, надійності та результативності взаємозв'язків між ними.

Отже, ефективність вартісно-орієнтованим управлінням підприємства в екосистемі інновацій залежить не тільки від його внутрішніх особливостей, таких як його вартісна орієнтація, але й від зовнішніх характеристик обумовлених відносинами з елементами екосистеми. Тому можна стверджувати, що існує і зворотній зв'язок між ефективністю управління таким підприємством та ефективністю елементів екосистеми, а також екосистеми інновацій загалом. Як бачимо, існує множина різнопланових понять, що характеризують зміст, структуру, види і рівні ефективності управління підприємством. Узагальнити їх в єдиному вимірі дає змогу застосування рівневого, інтегрального, часового та інші підходи до оцінки ефективності вартісно-орієнтованого управління.

О.Я. Колещук, Л.В. Різак

Національний університет "Львівська політехніка"

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

© Колещук О.Я., Різак Л.В., 2011

Реалізація інвестицій завжди пов'язана з ризиком – можливістю виникнення в процесі реалізації проекту несприятливих ситуацій і їх наслідків. Ризик можна спрогнозувати, що дає змогу запобігти йому або послабити негативну дію. Методологія управління проектами передбачає спеціальні процедури, що допомагають врахувати фактори невизначеності і ризику на всіх фазах і етапах проекту. Знаючи види і значущість ризиків, ними можна управляти. Для цього необхідно: виявити (ідентифікувати) ризики; визначити їх потенційну небезпеку; знайти способи зниження ризику та невизначеності в кожній фазі життєвого циклу проекту; організувати роботу управління ризиком [1, с.382].

Причиною появи ризику є невизначеність та відсутність повної вичерпної інформації, яка зумовлює прогнозу неможливість адекватного економічного явища. Причиною ризику також є конфліктність ситуації. Ризик виникає в тому разі, коли необхідно прийняти рішення із кількох альтернативних варіантів, а це зумовлює невпевненість у тому, який саме прийнятий варіант призведе до найкращого варіанту.

Види інвестиційних ризиків досить різноманітні. Їх можна класифікувати за такими основними ознаками:

§ за сферою прояву виділяють такі види ризиків: економічний, політичний, соціальний, екологічний;

§ за формами інвестування: ризики реального та фінансового інвестування;

§ за джерелами виникнення: систематичний (ринковий) та несистематичний (специфічний) [2, с.276-279].

Практично всі ризики, які можуть виникнути при реалізації інвестиційного проекту, повинні бути чітко ідентифіковані. Слід виділити можливі зони ризику стосовно конкретного проекту. На етапі ідентифікації необхідно визначити зони ризику для даного проекту. Причому ризики повинні бути виділені в окрему групу. Політичні і технологічні ризики є визначальними, але вони належать до загальносистемних, пов'язаних із загальним вибором. Їх дуже складно формалізувати й одержати кількісну оцінку [3, с.158].

Управління ризиками засноване на таких принципах: із збільшенням ризику дохідність зменшується у відсотковому відношенні до ризику; сферою допустимих значень дохідності є довірчий інтервал ризику з певними граничними значеннями; при оцінюванні ефективності проекту ставка дисконту та внутрішня норма рентабельності, окрім складових реальної дохідності, темпів інфляції та їх добутку, мають враховувати ступінь ризику проекту; зміна основних показників дохідності залежить від можливості фірми управляти ризиком.